

Artikel | Leander Franke

Psalmkompositören och den egna församlingen – Maria Löfberg i fokus

Sedan ett beslut i kyrkomötet om revidering och utökning av psalmboken 2016 pågår ett arbete inom Svenska kyrkan kring psalmboken, med olika vägval kring såväl nya psalmer som revidering. Intresse för detta arbete visas, utöver inomkyrkliga kretsar, även bland utomkyrkliga kretsar såsom dagspressen.¹ Sveriges Radio (SR) har kontinuerligt rapporterat om aktuella begivenheter och även initierat en programserie om psalmbokens historia med anledning av den pågående utvecklingen, under ledning av programledare Åsa Furuhausen och psalmforskaren professor Susanne Wigorts Yngvesson.² Även i den inomkyrkliga kretsen, såsom i Kyrkans Tidning och i Kyrkomusikernas Tidning (KMT), rapporteras regelbundet om processen. Henrik Tobin, tidigare prefekt vid Göteborgs Musikhögskola och redaktör för KMT, leder den nationella grupp som ansvarar för framtagande av nya psalmer. I KMT noterar han i en lägesrapport våren 2024 att det finns ”en enorm nyfikenhet på psalmer, även sådana som kanske inte ryms under det traditionella psalmparaplyet”.³

Den Svenska Psalmboken från 1986 har som bekant följts av ett antal tillägg av mer eller mindre officiellt slag (där vissa tillägg även ansetts kunna betraktas som ”förlagsprodukter”),⁴ vilka i flera fall präglas av specifika musikaliska stilarter eller andliga traditioner. Teologen Anna J. Evertsson konstaterar i sin analys om det nya utbudet: ”Mångfalden kan för en del uppfattas som berikande och för andra som förvirrande.”⁵

Utöver de sånger som kommer till församlingarna i form av färdiga tillägg från samfundsnivå, eller åtminstone från förlagen, finns därtill en mängd sånger som rör sig

¹ Ett antal tidskrifter, såsom *Svenska Dagbladet*, *Bohuslänningen*, *Dalademokraten* och *Piteåtidningen* återger exempelvis SVT Kulturs artikel om att artisten Miss Li kunde bli representerad i psalmboken. Makander 2022.

² Sveriges mest använda bok 2024

³ Tobin 2024: 6.

⁴ Evertsson 2015: 94.

⁵ Evertsson 2015: 90.

utanpå detta. Ifrån Equmeniakyrkan (Samfundet bildades 2011 efter en sammanslagning av Svenska Missionsförbundet, Svenska Baptistsamfundet och Metodistkyrkan i Sverige) rapporterar teologen Hans Andreasson om en liknande utveckling: "Psalmer och Sånger [...] har en fortsatt stark ställning i församlingarna [...] På den gemensamma sångens område är det dock mycket vanligt med kompletterande resurser där olika lovsånger och brukssånger kommer till användning."⁶ Samtidigt som den av Andreasson beskrivna situationen liknar den i Svenska kyrkan, skiljer den sig på så sätt att samtalen om ny psalmbok inom Equmeniakyrkan till inte liten del också handlar om huruvida man behöver en gemensam sångbok alls. Inom Svenska kyrkan verkar det dock fortsatt finnas en konsensus kring en gemensam psalmbok.

Fokus för denna artikel är den komponerande kyrkomusikern som skriver musik för den egna församlingens bruk inom Svenska kyrkan, att användas som komplement till befintliga sångböcker. Vilka behov föreställer man sig fylla, vilka liturgiska, estetiska och teologiska ställningstaganden styr? Hur fungerar samarbetet med tjänstgörande präst, när den egna psalmproduktionen används istället för gängse psalm- och sångböcker? Vilka svårigheter kan uppstå med en stor egen psalmproduktion?

Denna sida av psalmskapandet studeras med utgångspunkt ifrån kompositören och kyrkomusikern Maria Löfberg som ett case study, som på ett prismatiskt vis får belysa ämnet. Löfberg (född 1968) är organist i Falkenbergs församling sedan 2015 efter att de tio föregående åren varit organist i närbelägna Morup och innan dess i Göteborgstrakten och Värmland. Hon är en av de mest etablerade svenska kyrkomusiktonsättarna idag med en imponerande verklista, huvudsakligen bestående av sakrala verk i alla storleksordningar.⁷ Sedan 2007 är hon medlem av *Föreningen svenska tonsättare* (FST) och hon har tilldelats ett antal stipendier samt utmärkelser i kompositionstävlingar, exempelvis första pris i Allmänna Sången & Anders Wall Composition Competition 2014 och andra pris i Jyväskylä kompositionstävling 2011.⁸ Hon har både kantors- och organistexamen, däremot ingen formell tonsättarutbildning. Det som gör henne särskilt intressant för detta sammanhang är hennes omfattande psalmkomponerande, trots att hon samtidigt inte är representerad i något av de olika psalmbokstillägg eller de församlingssångböcker som utgivits de senaste åren. Hennes psalmkomponerande kan alltså (åtminstone i nuläget) ses som huvudsakligen situerat till den lokala församlingen och brukat där. Detta kan dock komma att ändras då

⁶ Andreasson 2015: 150.

⁷ Maria Löfgren verklista i urval 2024.

⁸ Maria Löfbergs biografi hos Föreningen svenska tonsättare 2024.

hon har skickat in ett hundratal psalmer till den "digitala brevlåda" som varit del av insamlingen av material i det pågående psalmboksarbetet inom Svenska kyrkan.⁹ Av dessa har åtminstone sex gått vidare i processen.¹⁰

I undersökningen fokuserar jag på två olika former av församlingssång: Dels psalmsång vid huvudgudstjänst och dels lovsång vid huvudgudstjänst och särskilda lovsångsgudstjänster. Med "lovsång" avser jag en särskild sorts församlingssång, ofta med stildrag från pop-musiken, som sjungs i särskilda avdelningar ("lovsångspass" med flera sånger efter varandra) i gudstjänsten. Dess repertoar är huvudsakligen hämtad utanför samfundssångböckerna. Den exakta innebörden av begreppet är dock ännu omdebatterad inom svenskspråkig kontext, då det handlar om ett inlånat anglosachsiskt fenomen där det svenska paraplybegreppet "lovsång" motsvarar flera olika företeelser med varsin egen term inom den engelskspråkiga kontexten.¹¹ Fokus på huvud- och lovsångsgudstjänsternas sånger sker av den anledningen att Löfbergs psalmskapande nästan uteslutande kommer till användning inom denna kontext i den församling där hon verkar. De är alltså nästan aldrig del av kyrkliga handlingar och de sånger som hon skapat för exempelvis konfirmandarbetet kan med tiden, om de visar sig hållfasta, ändå överföras till församlingens gudstjänster.

Som metod har jag använt mig av en halvstrukturerad livsvärldsintervju "med målet att erhålla beskrivningar av intervjupersonens livsvärld i syfte att tolka innebörden av de beskrivna fenomenen".¹² Denna genomfördes på Löfbergs arbetsplats den 30 juli 2024. Perspektivet är därför Löfbergs och förståelsen av den lokala sjungande församlingen och tjänstgörande präst är följaktligen ur hennes synvinkel. För att situera mig själv som forskare ska också klargöras att jag känner Löfberg personligen sedan ett tiotal år och uppfört (liksom uruppfört) ett antal av hennes större vokalverk. Jag är även anställd inom samma pastorat. Däremot inte i samma församling, varför Löfbergs psalmer och lovsånger inte ingår i min kyrkomusikaliska vardag. Denna transparens är viktig då vår personliga relation inverkar på min förförståelse men också med nödvändighet färgar min tolkning.

Teoretiskt har jag främst arbetat utifrån förståelsen av psalmsång såsom *liturgisk praktik* i Elin Lockneus definition¹³ och förståelsen av den komponerande kyrkomusikern i en

⁹ Brevlåda för nya psalmförslag 2021.

¹⁰ Korrespondens med Maria Löfberg 29 oktober 2024.

¹¹ Franke 2024: 111–114.

¹² Brinkmann & Kvale 2009: 19.

¹³ Lockneus 2023: 139f.

tjänande funktion såsom det beskrivs av Johannes Landgren.¹⁴ Bägge dessa perspektiv fördjupas och kontextualiseras nedan.

Att fylla ett behov

Ambitionen bakom att skapa nya psalmer är ofta att man upplever att befintliga sångsamlingar saknar någon tematik som blivit aktuell under senare tid, exempelvis klimatfrågan, alternativt att målgrupper i olika ålderskategorier förbigåtts. I vissa fall kan även rent språkliga former, exempelvis könsneutrala gudsbegrepp med mera, efterfrågas. Professor Ninna Edgardh listar exempelvis befrielse-teologin och det globala syd, genus- och därmed förbundna inklusionsfrågor, samt frågor om makt och auktoritet som särskilt aktuella i dagens teologiska samtal.¹⁵ Musikvetaren Anders Dillmar reflekterar kring flertalet aktuella områden för nyskapande och konstaterar därtill: "Trots den överskådliga situation det skapar, är det i grunden något positivt när nya sånger och psalmer kommer till."¹⁶ Maria Löfbergs ser behovet, åtminstone där hon anser sig kunna bidra mest, främst inom två områden: Dels en allmän utökning av repertoaren som upplevs utnött efter mycket frekvent användning, hon nämner själv exempelvis nattvardspsalmer, och dels behovet av att komma närmare gudstjänsternas teman. Hon nämner själv "Barnens minnesgudstjänst",¹⁷ som är en motsvarighet till församlingens minnesgudstjänst på Alla själars dag men där specifikt "barn har möjlighet att minnas genom sång, berättelse och bön".¹⁸ Denna är ett nytt inslag i Falkenbergs församling och Löfberg menar att ingen direkt passande psalm enligt henne fanns i gängse församlingssångböcker.¹⁹

Sedan 2014 arbetar hon nära tillsammans med den uppsalabaserade prästen och psalmdiktaren Bertil Murray, ett samarbete som bland annat mynnade ut i ett projekt där de tillsammans skapade en ny psalm för varje söndag och helgdag i kyrkoåret från påskdagen 2015 till påsknatten året därpå. Behovet som de tillsammans identifierade var psalmer som är skraddarsydda för varje söndag i kyrkoåret med närhet till de där lästa bibeltexterna ur evangelieboken men där poesin samtidigt är skriven på ett lättförståeligt språk. Psalmerna från projektet gavs 2018 ut på Wessmans förlag och i förordet tydliggör

¹⁴ Landgren 2012: 11–26; Landgren 1997: 73f.

¹⁵ Edgardh 2015: 23–39.

¹⁶ Dillmar 2020: 142.

¹⁷ Intervju med Maria Löfberg 30 juli 2024. Löfberg använde uttrycket "Barnens minnesstund" trots att hon menade "Barnets minnesgudstjänst".

¹⁸ För alltid i våra hjärtan! – Barnets minnesgudstjänst 2024.

¹⁹ Intervju med Maria Löfberg 30 juli 2024.

man också sin ambition och det behov som anses fyllas: "Med texter som samtidigt är djupt förankrade i bibeln och uttryckta på ett modernt språk, där varje fras ändå har rätt betoningshierarki och är fri från dagsländeliknande uttryck som snart blir daterade."²⁰

Huvudbehovet är enligt Löfberg, trots sin roll som komponist, inte så mycket musikaliskt som textligt: "Såsom jag ser det så är behovet störst av nya texter."²¹ Att denna nya text sedan förses med ny musik är för henne en naturlig följd, men den behöver inte nödvändigtvis vara originellt nyskapande. I vissa fall kan det enligt henne även vara berättigat med att skapa ny musik till en redan befintlig psalm i psalmboken. Löfberg nämner som exempel Sv. Ps. 392 *Det helga bröd på altarbordet vilar*, en nattvardspsalmsmelodi till en enligt många svårsjungen melodi av Lars Edlund från 1965. Melodins komplexitet verkar ha begränsat psalmens användande. Detta försökte Löfberg avhjälpa med en ny melodi som medvetet anspelar på julpsalmen Sv. Ps. 116 *Nu tändas tusen juleljus* där igenkänningen skulle göra inläringen lättare och därtill inordna psalmen bland flertalet kända julsånger med stigande sext som inledande intervall, där Löfberg anmärker: "Det kan ju lura igång folk: att de liksom tror att de kan den."²² Samma pedagogiska underton används även i fler sammanhang än hos Löfberg, hymnologen Inger Selander ser exempelvis en ytterst medveten inspiration av den välkända *En vänlig grönskas rika dräkt* Sv. Ps. 201 i Erland von Kochs sommarpsalm *De blomster som i marken bor* Sv. Ps. 202.²³

Stilistiska preferenser

Vad gäller den musikaliska utformningen av psalmen menar Löfberg att det finns en balansgång mellan originalitet och igenkänning: "Sporten är ju att göra sådan musik som är lätt att sjunga med i fast som ändå är lite speciell."²⁴ Därmed menas dock ingen inskränkt egenart, utan Löfbergs psalmkomponerande visar tvärtom upp en avsevärd bredd. Denna bredd i det musikaliska uttrycket lyfts också fram i förordet till hennes och Murrays samlade utgåva: "Musiken hålls så varierad som möjligt, och har hämtat mycket inspiration från olika stilar och tidsepoker. Så finns här en Taube-psalm, en Disney-psalm, en Cornelis-psalm,

²⁰ Löfberg & Murray 2018: 5.

²¹ Intervju med Maria Löfberg 30 juli 2024.

²² Intervju med Maria Löfberg 30 juli 2024.

²³ Selander, I. 2008: 111.

²⁴ Intervju med Maria Löfberg 30 juli 2024.

åtskilliga melodier i folkton, några som kunde varit skrivna under 1700-talet, och någon i klassisk tolvton, och mycket mer.”²⁵

Att arbeta med pastischer är inget som hon ser som problematiskt: ”Är det pastisch när jag skriver ny psalm, eller vad är det egentligen? För det är verkligen en sån genre, det är svårt att variera den så jättemycket.”²⁶ Att Löfberg inte känner behovet av att behöva vara konsekvent konstnärligt individuell i sitt psalmskapande, tillskriver hon sin dubbla roll som tonsättare i kombination med att vara församlingens musikaliska ledare, där den senare rollens *tjänande funktion* skapar mer av ett bruksperspektiv i hennes komponerande. Samtidigt finns det onekligen prov på andra psalmtonsättare med utpräglad personlig stil i övrigt som tidvis använt sig av pastischer i sitt psalmskapande. Här kan nämnas Per Harling som huvudsakligen skriver i folk- och viston, men vars internationellt mest spridda sång *Du är helig, du är hel* (Nr. 709 i Verbums psalmbokstillägg) är en samba,²⁷ Egil Hovland som kallade sin sång *De skall gå till den eviga staden* Sv. Ps. 172 ”en ekte Frelsearmesang”²⁸ och Sven-Erik Bäck som trots att de flesta av hans alster är i fri tonalitet också med *Se, en gåvoflod går fram* Sv. Ps. 476 skapade ”en dubbel Frykman med skruv” med hänsyftning till väckelsens sångskapare Nils Frykman.²⁹

Vid sidan av psalmer skapar Löfberg därtill regelbundet församlingssånger av typen ”lovsånger” som dock får en annan liturgisk användning än psalmerna, då dessa huvudsakligen sjungs av församlingen under högmässans nattvardsutdelande eller vid särskilda lovsångsgudstjänster som firas i församlingen. Intressant i sammanhanget är att detta skifte i församlingssångens form ifrån psalm till lovsång också ofta innebär en förskjutning i teologisk riktning varvid också textförfattaren byts ut ifrån Murray till församlingens komminister Markus Leandersson. Skiftet i textförfattare understryker också hur just lovsångerna bär en ännu mer tydlig lokal förankring och skapas utifrån upplevt lokala behov i församlingen. Detta att lovsångerna utgör en ännu mer exklusivt intern repertoar märks också på att de, till skillnad från psalmerna, inte samlats och givits ut till allmänt bruk. Teologins fokusskifte beskriver Löfberg som följer: ”En klassisk lovsång ska väl ändå vända sig till Gud [...] medan en psalm kan vara mer berättande.”³⁰ Därmed inte

²⁵ Löfberg & Murray 2018: 5.

²⁶ Intervju med Maria Löfberg 30 juli 2024.

²⁷ Harling 2017: 31ff.

²⁸ Hallqvist 2014: 222.

²⁹ Lundberg 2020 147f.

³⁰ Intervju med Maria Löfberg 30 juli 2024.

sagt att kyrkoårsanknytningen som var en av huvudkvaliteterna i psalmskapandet förkastas, tvärtom är det "läckert att ha en lovsång, som anknyter direkt till söndagen".³¹

Lovsångernas musikaliska form lämnar den oftast strofiska psalmformen och antar istället pop-sångens, med några få verser och en återkommande refräng. Löfberg beskriver ett typexempel av hur en lovsång kommer till: Hon kan fångas av en kortare bibeltext och tonsätter den såsom refräng varefter Leandersson ombeds dikta passande verser till bibelrefrängen. Verserna går sedan tillbaka till Löfberg som tonsätter dessa till en fungerande helhet.

Musiken som teologi

Trots sin roll som komponist med musiken som verktyg, menar Löfberg att musikens roll i detta sammanhang huvudsakligen är som bärare av text, utan större egen teologisk innebörd: "Kan enbart musik bära teologi? Jag vet inte."³² Därmed inte sagt att hon inte försöker utforma musiken för att med denna förstärka förkunnelsen: Hon lyfter fram den egna trinitariska psalmen *Helig, stark, barmhärtig* (använd som *laudamus* i Falkenbergs kyrkas *ordo* under trefaldighetstid, se notbild i bilagan) med text av Bertil Murray. Den byggs musikaliskt upp i triangulär form för att ytterligare understryka det treeniga perspektivet med de tre versernas presentation av de tre personerna i gudomen.

Annars kan hennes teologisk-musikaliska ideal anses vara något av en lokal motrörelse mot en större tendens där man strävar efter en öppen teologi där människors utomkyrkliga upplevelser önskas bejakas i inomkyrklig kontext, såsom det beskrivs av hymnologen Sven-Åke Selander: "Det ligger i tiden att människor behåller tolkningsprivilegiet för sig själva, något som i sin tur ställer nya krav på kyrkomusiken att formulera sig så att de meningsupplevelser som berättelserna bär fram bringas in i kontexten."³³ Löfbergs skapande av församlingssånger inriktar sig istället på didaktiska bibelnära psalmer, alternativt tydligt bekännande lovsånger. Hon är själv medveten om andra rörelser i kyrkan som breddar perspektiven, men menar att dessa områden är väl täckta av andra aktörer och att hennes roll är att finna nya sånger inom någorlunda traditionella text-teologiska ramverk för församlingssång.

³¹ Intervju med Maria Löfberg 30 juli 2024.

³² Intervju med Maria Löfberg 30 juli 2024.

³³ Selander, S.-Å. 2006a: 35.

I Löfbergs skapande har vi ovan sett hur församlingssången kan få ganska mångfacetterade musikaliska stilmarkörer såsom "Disney-psalm" eller "Cornelis-psalm", som alltså anspelar på musik med en inte nödvändigtvis kyrklig förkunnelse. Denna typ av breddning genremässigt inom kyrkomusiken brukar enligt teologen Lena Petersson också följas av teologisk breddning: "En bredare kultursyn får ofta också teologiska konsekvenser – öppenheten för en människas musik och sånger kan medföra en öppenhet för den människans tro och teologi, hennes gudssyn, människosyn etc."³⁴ Löfberg delar inte denna syn, då hon inte ser musiken och texten som oskiljaktiga element eller att en viss musik med nödvändighet behöver bära på ett därmed naturligt förbundet budskap eller förkunnelse. Man kan beskriva hennes ambition som en levande utveckling av traditionen där rottrådarna i budskapet är fasta men formen tillåts utforska en mängd uttryck, utan att ändå helt lämna det musikaliska formatet av traditionell församlingssång. Man kan här tala om två olika former av tradition, i anknytning till teologen Jeremy S. Begbie: "In addition a distinction can [sic] made between tradition as process and tradition as the results ('deposits') of the process. Much discussion of tradition has focused on the latter, shaped by a concern to separate orthodoxy from heresy, to find universal and permanently normative expressions of tradition."³⁵ Löfberg skulle med all sannolikhet vilja kategorisera sig i den första av Begbies beskrivna former av tradition, en som är präglad av en tydlig agens och inte som en effekt av (eller offer för) historiska omständigheter.

Även om delar av hennes musikteologiska tänkande grundar sig på en tanke om en "universell" tradition så kan man sett till hur hon musikaliskt arbetar kring budskapet knappast tala om en tankevärld präglad av motsättningen "orthodoxy" kontra "heresy". Hennes variabilitet undviker enligt henne också att musiken skulle hamna i gudstjänstens huvudfokus. Denna risk är annars överhängande enligt teologen Stefan Lindholm: "Samtidigt finns det en fara att vi gör musiken – och i våra dagar musikalisk stil, uttryck och smak – till en idol, till något som inte refererar bortom sig själv utan blir sig själv nog. Den blir antropomorf."³⁶ Detta försöker Löfberg aktivt motverka så att församlingen inte skall riskera att präglas av ett alltför utpräglat "Löfberg-sound"³⁷ som riskerar avleda uppmärksamheten ifrån budskapet. I hennes musikteologiska föreställning är psalmen, och

³⁴ Petersson 2006: 47.

³⁵ Begbie 2000: 216.

³⁶ Lindholm 2019: 30.

³⁷ Intervju med Maria Löfberg 30 juli 2024.

kyrkomusiken i stort, aldrig "idol" i Lindholms terminologi, utan ett redskap. Den bör aldrig bli "antropomorf", såsom Lindholm beskriver, utan inneha en *tjänande funktion*.

Psalmen som liturgisk praktik

Rubriken till detta avsnitt lånas av Elin Lockneus som i sin avhandling identifierar psalmsång just som en *liturgisk praktik* bland flera andra, där församlingen är den agerande parten. Intressant nog inordnar Lockneus inte sjungandet av lovsång i samma kategori som att sjunga psalmer, utan istället ser hon det som ett mer mångfacetterat uttryckssätt som inordnas i praktikerna "att ge", "att lyssna" och "att be".³⁸ Praktiken av att sjunga psalm är hos Lockneus trots detta en mångfacetterad företeelse då det innefattar församlingens förhållande till materialitet (instrument, sångbok), relationen till rumslighet och även rätten till agens i det att församlingen kan välja att sjunga ut eller tåga.³⁹

I Falkenbergs kyrka presenteras psalmer, lovsånger och liturgiska sånger endast med text utan notbild via projicering på väggen. Fysiska agendor och psalmböcker finns dock tillgängliga. De nya psalmerna och lovsångerna av Löfberg, liksom andra (lov)sånger utanför psalmbokens repertoar, har tydligt angiven textförfattare och komponist. Avsaknaden av notbild på den projicerade bilden gör att församlingen därför är hänvisad till musikerns pedagogiska förmåga för inläring, vilket ytterligare belyser den komponerande kyrkomusikerns flerdimensionella uppdrag.

Den inte oviktiga aspekten av materialitet är något som tyvärr blir lidande när församlingen sjunger psalmer komponerade av församlingens egen musiker, just med hänseende på att de i regel endast projiceras på väggen. Även Anders Dillmar tillskriver denna materiella aspekt, och dess förlust, en stor betydelse. Dels att avsaknaden av notbild gör det svårare att följa med i en nyskriven sång eller för gudstjänstbesökare utifrån som inte är bekanta med den lokala repertoaren. Dels för att en sångsamling i tryckt form utgör en materiell symbolhandling: "Urvalet representerar och presenterar kyrkans teologi. Att få hålla en sångbok medan man sjunger blir ett synligt tecken på delaktighet i detta sammanhang."⁴⁰

Den inneboende pedagogiska aspekten spelar också in redan tidigt i processen med psalmskapandet, där textens rytm och frasering står i främsta rummet. Texter vars frasslut ändrar i helrim, assonansrim eller helt utan rim spelar en klart underordnad roll jämfört med

³⁸ Lockneus 2023: 129.

³⁹ Lockneus 2023: 139f.

⁴⁰ Dillmar 2020: 143.

behovet av ett regelbundet betoningmönster och textlig frasering. I sitt samarbete med psalmpoeter är Löfberg därför mycket noga med att den textliga frasen i alla verser stämmer överens med den melodiska för att ge en skönare känsla i sången. Löfbergs analys stämmer väl överens med Inger Selanders observation i ämnet: "Vid församlingssång kan hårda överklivningar leda till att de sjungande tappar textsammanhanget, eftersom musikens frasslut klipper isär textfrasen. Organisten kan visserligen binda i orgel-spelet, men församlingen får ändå svårt att hålla ihop fraserna."⁴¹ Det pedagogiska arbetet sker alltså i flera steg då Löfberg redan i textarbetet och senare i kompositionen ämnar skapa en sångbarhet som hon sedan försöker få fram med sitt musicerande tillsammans med församlingen.

På frågan hur en psalm blir just sångbar menar hon att det hela "kokar ned till att den blir sånglig [sic] i sista hand i våra händer som ska leda den".⁴² Trots den pedagogiska ambitionen ska man dock komma ihåg att Löfbergs psalmer inte alltid är givet "enkla" musikaliskt. I förordet till hennes och Murrays psalmsamling framgår att det även förekommer psalmer i tolvtonsteknik. Vidare berättar hon att det därtill finns psalmer i sjutakt som skulle kunna anses svårsjunget och även psalmer som mer följer en fri än en strofisk form där nästan gränsfrågan nås om detta ännu kan betecknas som psalm i traditionell mening. Frågan kring gränsen för psalmer som fenomen belyses i forskningen exempelvis i Sirkku Rintamäkis avhandling där av henne komponerade psalmer med både avancerad melodik och rytmik (även sjutakt som hos Löfberg) förekommer.⁴³ Löfberg anser dock inte att de förment avancerade psalmerna skulle vara svårsjungna. Betydligt svårare menar hon att det är när sånger inleder med en paus eller synkop, eller har längre pauser i mitten som bryter flytet: "Sen den dagen som församlingen kan psalmen: Javisst, fine, då kan det funka. Men det är ju inte det som i första hand inbjuder till sång."⁴⁴ Detta är därför musikaliska uttryck hon helst undviker i sitt eget psalmkomponerande.

Samarbete med präst

I Kyrkoordning för Svenska kyrkan framgår att psalmboken är samfundets huvudsakliga sångbok och att det är denna som skall användas vid gudstjänster och kyrkliga handlingar. Detta uttrycks inte explicit, men implicit i inledningen till kapitel 18: "I psalmboken finns de

⁴¹ Selander, I. 2008: 113.

⁴² Intervju med Maria Löfberg 30 juli 2024.

⁴³ Rintamäki 2023: 215, 225.

⁴⁴ Intervju med Maria Löfberg 30 juli 2024.

psalmer och visor som församlingen använder vid gudstjänsterna och som kan användas enskilt.”⁴⁵ Påståendet är normativt och inga andra sångböcker nämns. Däremot framgår också att psalmer ur denna ”får bytas ut mot andra psalmer eller församlingssånger [...] om den präst som leder gudstjänsten och den tjänstgörande kyrkomusikern är ense.”⁴⁶ Enligt Löfberg har detta i regel fungerat väl. Detta kan bero på att majoriteten av hennes produktion av församlingssånger kommit till i Falkenberg där den komminister som huvudsakligen ansvarat för gudstjänstlivet under hela tiden varit Markus Leandersson. Som vi sett ovan har samarbetet med Leandersson varit en viktig del i hennes skapande och det gemensamma arbetet har därför antagligen underlättat införandet av egna sånger.

Hon framhåller dock att man samtidigt är noga med att varsamt i små doser inlemma nyheterna i gudstjänstlivet: ”Vi ska inte ha för mycket nytt och för mycket ovan utan det mesta ska det vara igenkänning på. Och vill man ha något nytt så tar vi *en* ny grej då den här gudstjänsten.”⁴⁷ Löfberg understryker igenkänningen som en avgörande parameter för gudstjänstbesökarna där ansvaret ligger just på tjänstgörande präst och musiker. Sven-Åke Selander tar också upp frågan och talar här till och med om risken att ”bryta sönder” den gudstjänstliga ritens funktion. Därför behöver de rituella navet, såsom människor uppfattar dem, respekteras. Detta gäller också melodierna.”⁴⁸

Övriga präster som Löfberg samarbetat med under dessa år har enligt henne också varit uppmuntrande till förslag om att ta in nyskrivna psalmer och lovsånger i gudstjänsten. Ofta har det räckt med att visa på hur väl sången passar in i den berörda gudstjänstens tema. Prästerna har då huvudsakligen haft fokus på text och teologi och inte på den musikaliska gestaltningen ifråga. Ibland har församlingen även fått ta del av Löfbergs psalmer genom att hon sjungit dem som solosånger i gudstjänsten, exempelvis mellan textläsningar, vilket också kan tolkas som en långsiktig inlärningsstrategi där sångerna först exponeras för församlingens innan de själva senare inbjuds att få agens genom att själva sjunga. Man kan i Lockneus terminologi här tala om att samma sång brukas av församlingen först i den liturgiska praktiken ”att lyssna” innan samma sång används i praktiken ”att sjunga psalm”.

⁴⁵ Kyrkoordning för Svenska kyrkan kap. 18.

⁴⁶ Kyrkoordning för Svenska kyrkan kap. 18 §4.

⁴⁷ Intervju med Maria Löfberg 30 juli 2024.

⁴⁸ Selander, S.-Å. 2006b: 165.

Svårigheter med att vara psalmkomponist i den egna församlingen

Ett tydligt problem som kan uppstå med en psalmkomponerande kyrkomusiker är att man riskerar att skapa en helt lokal repertoar. Gudstjänstbesökare utifrån kan inte sjunga med i denna lokala repertoar och församlingens egna gudstjänstbesökare har en begränsad repertoarkännedom om de deltar någon annanstans. Anders Dillmar lyfter fram denna problematik när han resonerar kring värdet i att behålla en gemensam psalmbok som brukas i hela samfundet gentemot en lösning med digitala plattformar och en utveckling mot en partikulariserad församlingsrepertoar: "Även om texten syns bra på en kyrkvägg och projicering bidrar till en bra sånglig kroppshållning representerar urvalet främst det lokala och inte något större sammanhang på samma sätt som tryckta utgåvor gör. Detta är troligen en viktigare aspekt av en tryckt sångbok än många föreställer sig."⁴⁹

Frågan gällande samhörighetskänsla knuten till en gemensam sångbok har växt i aktualitet inom Svenska kyrkan till följd av digitala resurser och ett friare förhållningssätt till psalmboken. Redan 2006 såg hymnologerna Per Olof Nisser och Sven-Åke Selander de digitala resurserna som en huvudimpuls till nyskapandet av sånger, men också som bidragande orsak till en oöverskådlig mångfald.⁵⁰

Inom många frikyrkosamfund har man varit föregångare i detta såtillvida att partikulariseringen pågått längre och mer långtgående.⁵¹ Pastor Eleonore Gustafsson lyfter därför ett varningens finger för att det många gånger kan bli en fråga om att det är ledande personers maktspråk snarare än en församlings upplevda preferens som styr: "Men tyvärr har denna vurm för folklighet allt för ofta egoistiska förtecken. Istället för att tänka på vilket kulturellt språk som passar min nästa så kämpar man snarare för att ens eget kulturella språk skall få så stor [sic] utrymme i gudstjänsten som möjligt."⁵²

Löfberg upplever inte att detta skulle vara ett problem i hennes sammanhang. Det är fortfarande i absoluta majoriteten av fall psalmer ur psalmboken (med tillägg) som sjungs under gudstjänsterna och lovsångerna under nattvard eller vid lovsångsgudstjänster är endast till liten del lokalt producerade. Att skapa en bubbla av egen repertoar verkar således ännu inte vara en risk enligt henne. Samtidigt kan den delvis interna repertoaren, oavsett sin procentuella litenhet, ändå ses som ett visst mått av exklusivitet.

⁴⁹ Dillmar 2020: 143.

⁵⁰ Nisser & Selander, S.-Å. 2006: 32.

⁵¹ Selander, I. 2006: 44–58.

⁵² Gustafsson 2015: 115.

Att det trots allt finns vissa lokala variationer i församlingarnas repertoar är ett faktum. Evertsson visar på undersökningen *Kyrklig sed 2008–2009* (LUKA 28) utförd av Kyrkohistoriska arkivet vid Lunds universitet, där frågeformulär om bland annat användandet av församlingssångböcker skickades ut till 974 pastorat i Svenska kyrkan. Där omnämns exempelvis den 1997 utgivna *Göteborgs stifts sånghäfte* (som även finns utgiven med namnet *Sjung till vår Gud*) som användes av 14 procent av församlingarna, inte oväntat "de flesta från Göteborgs stift".⁵³ De gudstjänstfirande församlingarna är även olika beskaffade vad gäller deras mänskliga sammansättning. Sofia Camnerin, dåvarande biträdande kyrkoledare inom Equmeniakyrkan och numera generalsekreterare för Sveriges kristna råd, berör detta i en text om ideal och realitet inom församlingen. Texten är skriven med hänsyftning till frikyrkan, men har minst lika mycket bäring på Svenska kyrkan: "Våra församlingar speglar inte alltid samhället i övrigt när det kommer till etnicitet, nationell härkomst, ålder, samlevnadsformer, utbildning, funktionsvariation och ekonomisk ställning."⁵⁴ Detta faktum torde rimligen ha viss påverkan på den sjungna repertoaren med lokal variation som följd, men som vi sett hos Gustafsson ovan behöver inte alltid så vara fallet då den slutliga makten att bestämma ligger hos präst och musiker.

Den andra risken med en psalmkomponerande kyrkomusiker är den personliga prestige detta innebär och en risk att vilja lyfta in sig själv i rampljuset. Löfberg säger själv att hon får uppmuntran av den gudstjänstfirande församlingen och kan ana en viss stolthet hos dessa över att få sjunga sånger tillkomna av, i och för deras gudstjänstfirande kontext. Löfberg är dock medveten om den risk det innebär att "dränka församlingen i sig själv, det vill man ju inte."⁵⁵

Professor Johannes Landgren berör detta när han talar om *kyrkomusikens tjänande funktion* (i anknytning till tonsättaren Petr Ebens "Die dienende Funktion der Musik").⁵⁶ Det Landgren försöker lyfta fram (med exempel hos tonsättare som Olivier Messiaen, Arvo Pärt och nämnde Petr Eben) är att den tjänande funktionen inte handlar om ett underkuvande av konstnärskapet, utan snarare ett medvetandegörande av dess kontextuella uppgift:

Denna tjänande roll är dock inte definierad utifrån ett kvantitativt perspektiv utan utifrån en syn på tjänande som närmast är att likna vid en kärleksrelation eller ett nära

⁵³ Evertsson 2015: 94.

⁵⁴ Camnerin 2017: 33.

⁵⁵ Intervju med Maria Löfberg 30 juli 2024.

⁵⁶ Landgren 2012: 11–26; Landgren 1997: 73f.

vänskapsförbund där den tjänande rollen är kvalitativ och självupppoffrande och där den tjänande funktionen inte gör avkall på kallelsen till konst, skönhet och medskapande.⁵⁷

Landgren visar här på den tjänande rollen hos den komponerande kyrkomusikern. Men den är lika relevant också hos den sångledande kyrkomusikern, som vi sett i beskrivningen av Löfbergs flerdimensionella roll. Musikvetaren och organisten Per Högberg (som i sin terminologi anknyter till Bruno Latour) visar i sin avhandling om psalmsång och -spel hur även kyrkomusikern i sin sångledande roll bör vara medveten om kontrasterande perspektiv av maktutövande-tjänande:

Organisten, den musikaliske ledaren av församlingssången, bör vinnlägga sig om självbilden att utgöra en del i en större enhet; den sjungande församlingen [...] Om organistens musicerande i gudstjänsten kan beskrivas som utövande av makt – *in actu* – är det den sjungande församlingen som utför handlingen och inte organisten. Organisten är helt maktlös om och när självbilden bärs av innehav av makt – *in potentia*.⁵⁸

Enkelt uttryckt kan Landgrens och Högbergs tankar sammanfattas med att den komponerande och sångledande kyrkomusikern bör anta en tjänande roll och vara medveten om sin maktposition, för att på så vis kunna hålla sitt ego under kontroll men utan att nödvändigtvis behöva göra avkall på sin konstnärliga integritet.

Löfberg är också medveten om problematiken: "Det är ju en berättigad fråga [...] Det har inte jag upplevt som något problem alls, jag har inte fått någon kommentar. I början hade jag till och med en liten procent i min tjänst för att skriva, men det försvann så småningom."⁵⁹ Löfberg avslöjar också att hon, för att inte verka alltför självupptagen i sitt repertoarval, ibland väljer att framföra musik i församlingen under pseudonym. Särskilt som inte bara församlingssånger av Löfberg framförs i gudstjänsterna utan därtill även repertoar för församlingens körer:

Det som är problemet, det är att man inte har oändligt med tid att leta efter exempelvis körmusik som passar utan det går så *oerhört* mycket fortare för mig att skriva något som är dugligt och som funkar denna söndagen [...] Och känner jag att jag hade ett sånt stycke förra veckan och förra veckan igen så skriver jag under pseudonym så behöver ingen veta, liksom.⁶⁰

⁵⁷ Landgren 2012: 22.

⁵⁸ Högberg 2013: 20.

⁵⁹ Intervju med Maria Löfberg 30 juli 2024.

⁶⁰ Intervju med Maria Löfberg 30 juli 2024.

På så vis påminner hennes arbetssätt en del om Anders Frostensons arbete i 1969 års psalmbokskommitté, där han dels bidrog med texter, översättningar och bearbetningar under eget namn, men även anonymt för att dölja sin oerhörda kreativitet och arbetskapacitet som skulle kunna tolkas som självhävdelse.⁶¹ Löfberg har på ett liknande sätt fått dölja den verkliga omfattningen av sitt skapande för församlingen. Användandet av pseudonymer verkar främst gälla smärre körverk, men skulle samtidigt kunna uppfattas problematiskt då den verkliga omfattningen av hennes sammanlagda komponering och därmed intagna plats i kontexten är oklar för församlingen.

Sammanfattning och slutdiskussion

Jag har i denna undersökning försökt svara på frågorna vilka behov den psalmkomponerande kyrkomusikern försöker fylla och vilka estetiska, teologiska och liturgiska ställningstaganden som styr utformningen. Jag har även försökt svara på hur samarbetet med tjänstgörande präst fungerar och vilka problem som kan uppstå med en stor egen produktion.

Vi kan konstatera att rollen som psalmkomponerande kyrkomusiker är komplex och innehåller ett antal intrikata parametrar. Bevekelsegrunden hos Löfberg att börja komponera psalmer, som en del i sin betydligt större kompositoriska gärning, hänger samman med ett behov som hon identifierat. Detta behov är mer fokuserat på det textliga och tematiska än på musiken i sig.

Tematiskt menar sig Löfberg fylla en funktion med specifikt kyrkoårsanknutna psalmer i nära anslutning till evangeliebokens läsningar, där andra aktuella teman anses väl täckta av andra psalmskapare. De textliga variablerna är därtill frågor om teologiskt innehåll och riktning samt rytm och metrik. Löfberg arbetar i sitt psalmkomponerande nära ihop med uppsalaprästen Bertil Murray men i lovsånger huvudsakligen med församlingens komminister Markus Leandersson. Musikaliskt använder hon sig av en bred palett och ser inga problem med att, likt andra kända psalmkomponister, använda sig av stilpastischer.

Samarbetet med prästerna kring inkorporerandet av de nyskapade sångerna går enligt utsago problemfritt, vilket naturligtvis också kan tillskrivas ett gemensamt teologisk-liturgiskt ideal och att huvudansvarige präst ofta är medskapare i sångproduktionen. I detta samarbete ingår också den medvetna återhållsamheten i användandet av egenproducerat

⁶¹ Olofsson 1981: 125–127.

material för att församlingen i huvudsak ska känna igen sig i gudstjänstmusiken, men också för att undvika ett överdrivet fokus på psalmskaparna ifråga. Det senare får ibland även avhjälpas med att komponera under pseudonym.

Undersökningen visar hur den psalmkomponerande kyrkomusikern bekläder en flerdimensionell roll inom samma kontext där varje dimension innebär en balansgång och där Maria Löfberg som case study prismatiskt har fått belysa fenomenet av lokalt situerat skapande av en gemensamt sjungen repertoar. Den musikaliska ambitionen måste balanseras mot församlingens möjlighet att kunna sjunga med, där kyrkomusikern som sångledare åter är ansvarig. Musiken ska jämkas med textrytm och texter och teman ska passas in i gudstjänster. Psalm- och sångförnyelsen måste också beaktas i kontrast till den gemensamma psalmbokens symboliska och materiella roll som sammanlänkande med andra församlingar inom samfundet. Frågan ställs på sin spets om hur den psalmkomponerande kyrkomusikern kan agera med konstnärlig integritet insatt i en kontext av *liturgisk praktik*, där lösningen verkar vara att kunna efterleva idealet av *kyrkomusikens tjänande funktion*. Slutligen bör det med utblick på framtiden också sägas att ifall Löfberg skulle få med ett antal av sina inskickade psalmer i en kommande psalmbok skulle många av de ovan diskuterade förhållandena få omvärderas på nytt.

Tryckta källor

- Andreasson, Hans (2015) "Gudstjänstfirande i Eumeniakyrkan – En berättelse om hur kyrkohandboken används". *Motstånd och förvandling. Gudstjänst på självförverkligandets marknad*. Tro & Liv Skriftserie 3. Red. Åke Jonsson. Örebro: Marcus Förlag, 137–152.
- Begbie, Jeremy S. (2000) *Theology, Music and Time*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Brinkmann, Svend & Kvale, Steinar (2009) *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.
- Camnerin, Sofia (2017) "Församlingen – som dess liv yttrar sig". *Teologi för församlingsbruk*. Tro & Liv Skriftserie 6. Red. Sofia Camnerin & Åke Jonsson. Örebro: Marcus Förlag, 17–38.

- Dillmar, Anders (2020) "Musikaliska synpunkter på en revision av Den svenska psalmboken 1986". *Arbete med psalm: Text, musik, teologi*. Årsbok för svenskt gudstjänstliv 95. Red. Mattias Lundberg & Jonas Lundblad. Skellefteå: Artos & Norma, 135–160.
- Edgardh, Ninna (2015) "Din är makten och äran – Om makt och auktoritet i liturgiska reformer". *Motstånd och förvandling. Gudstjänst på självförverkligandets marknad*. Tro & Liv Skriftserie 3. Red. Åke Jonsson. Örebro: Marcus Förlag, 23–40.
- Evertsson, Anna J. (2015) "En levande psalmbok? Den svenska psalmboken i nutida funktion". *Psalm, hymn och andlig visa. Hymnologiska studier*. Årsbok för svenskt gudstjänstliv 90. Red. Stephan Borgehammar. Skellefteå: Artos & Norma, 89–116.
- Franke, Leander (2023) "Lyft fokus uppåt mot Gud: Om lovsångskulturen och dess inverkan på gudstjänstfirandet inom frikyrkan". *Konvergenser och divergenser*. Årsbok för svenskt gudstjänstliv 98. Red. Mattias Lundberg. Skellefteå: Artos & Norma, 111–140.
- Hallqvist, Solveig (2014) "Du är solen – jag är månen. Egil Hovland och Britt G. Hallqvist, ett samspel mellan text och ton". *Britt G. Hallqvist – diktare och teolog*. Red. Jan-Olof Aggedal Lund: Arcus förlag, 220–239.
- Harling, Per (2017) *För livets skull – minnen och tankar kring mina psalmer*. Malmö: Solentro.
- Högberg, Per (2013). *Orgelsång och psalmspel – Musikalisk gestaltning av församlingssång*. ArtMonitor doktorsavhandlingar och licentiatuppsatser 37. Göteborg: Konstnärliga fakulteten, Göteborgs universitet.
- Landgren, Johannes (1997). *Music, Moment, Message – Interpretive, Improvisational, and Ideological Aspects of Petr Eben's Organ Works*. Diss. Skrifter från Musikvetenskapliga avdelningen 48. Göteborg: Göteborgs Universitet.
- Landgren, Johannes (2012) "Den tjänande funktionen – Kyrkomusikens konstnärliga gestaltning i estetiskt, samhälleligt och teologiskt hänseende". *Kyrkomusik – Ett tema med variationer*. Årsbok för svenskt gudstjänstliv 87. Red. Stephan Borgehammar & Jonas Lundblad. Skellefteå: Artos & Norma, 11–26.
- Lindholm, Stefan (2019) "Musiken bortom sfärerna – Att tänka på musik och teologi med Augustinus". *Musik & teologi*. Acta Johannelundensia II. Red. Kjell O. Leijon. Uppsala: EFS Budbäraren, 23–34.

- Lockneus, Elin (2023) *Kyrkbänksteologi – En studie av gudstjänstfirares liturgiska praktikers teologi*. Diss. Enskilda Högskolan Stockholm. Skellefteå: Artos & Norma.
- Lundberg, Mattias (2020) *Sven-Erik Bäck*. Kungl. musikaliska akademiens skriftserie 146. Möklinta: Gidlunds förlag.
- Löfberg, Maria & Murray, Bertil (2018) *Psalmer*. Visby: Wessmans Musikförlag.
- Nisser, Per Olof & Selander, Sven-Åke (2006) "Den svenska psalmboken 2006 i Svenska kyrkan". *Psalm i vår tid*. Årsbok för svenskt gudstjänstliv 81. Red. Sven-Åke Selander. Skellefteå: Artos & Norma, 11–43.
- Olofsson, Rune Pär (1981) *...och ett oändligt hem – Om Anders Frostensons väg till den nya psalmen*. Älvsjö: Skeab förlag.
- Petersson, Lena (2006) "Frågan om mening i kyrkans musik". *Åtta röster om musik och teologi*. Red. Ragnar Håkanson. Stockholm: Verbum. 41–58.
- Rintamäki, Sirkku (2023) *Villivirrestä virsileikkiin – Virren luomisesta luovaan virteen*. Diss. Helsingfors: Sibelius-Akademin. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-329-307-6> (läst 2.8.2024).
- Selander, Inger (2006) "Psalmbok i handen eller textbild på väggen?". *Psalm i vår tid*. Årsbok för svenskt gudstjänstliv 81. Red. Sven-Åke Selander. Skellefteå: Artos & Norma, 44–58.
- Selander, Inger (2008) *När tron blir sång – Om psalm i text och ton*. Skellefteå: Artos & Norma.
- Selander, Sven-Åke (2006a). "Teologi och kyrkomusik". *Åtta röster om musik och teologi*. Red. Ragnar Håkanson. Stockholm: Verbum, 15–40.
- Selander, Sven-Åke (2006b). "Varför sjunger folk i kyrkan". *Psalm i vår tid*. Årsbok för svenskt gudstjänstliv 81. Red. Sven-Åke Selander. Skellefteå: Artos & Norma, 161–178.
- Tobin, Henrik (2024) "Nya psalmer – lägesrapport sommaren 2024". *Kyrkomusikernas tidning* 7–8: 6.

Internetbaserade källor

Brevlåda för psalmförslag (2021) Svenska kyrkan

<https://www.svenskakyrkan.se/pressmeddelande/3300483/brevlada-for-nya-psalmforslag-oppnas-i-host?publisherId=1344892&channels=3116725,3240407&releaseId=3300483&webId=517824> (läst 2.8.2024).

För alltid i våra hjärtan! – Barnens minnesgudstjänst (2024) Falkenbergs församling

<https://www.svenskakyrkan.se/falkenberg/for-alltid-i-vara-hjartan> (läst 29.10.2024)

Kyrkoordning för Svenska kyrkan (2024 [1999])

[file:///C:/Users/User/Downloads/Kyrkoordning%20f%C3%B6r%20Svenska%20kyrkan%20\(lydelse%201%20januari%202024\).pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/Kyrkoordning%20f%C3%B6r%20Svenska%20kyrkan%20(lydelse%201%20januari%202024).pdf) (läst 2.8.2024)

Makander, Nora (2022). *"Hälsa Gud" av Miss Li – ett förslag till nya Psalmboken*.

<https://www.svt.se/kultur/halsa-gud-av-miss-li-ett-av-forslagen-till-nya-psalmboken> (läst 2.8.2024).

Maria Löfbergs biografi (2024) *Föreningen svenska tonsättare*.

<https://fst.se/composer/435> (läst 2.8.2024).

Maria Löfbergs verklista (2024) *Septema* <https://www.septema.com/verklista/> (läst 2.8.2024).

Sveriges mest använda bok – Psalmboken (2024) Sveriges Radio

<https://sverigesradio.se/avsnitt/sveriges-mest-anvanda-bok-psalmboken> (läst 2.8.2024).

Laudamus

för Falkenberg

Text: Bertil Murray
Musik: Maria Löfberg

He-lig, stark, barm - här-tig, Fa - der, Ska - pa-re, Vän, Du som for - ma - de
 He-lig, stark, barm - här-tig, Je - sus, Fräl - sa-re, Vän, all - ting la - de Du
 He-lig, stark, barm - här-tig, An - de, Hjä - pa-re, Vän, Du som ta - lar i

värl - den, Du som ska - par den än, all - ting gör Du nytt en gång.
 av Dig, all - ting gavs Dig i - gen. Du som är av e - vig - het
 Kyr - kan, Du som le - der oss än. Fram mot sin full - änd - ning förs

Hör Din kyr - kas gläd - je - sång! Hal - le - lu - ja.
 mö - ter med barm - här - tig - het. Hal - le - lu - ja.
 allt som av Din kraft be - rörs. Hal - le - lu - ja.

F C/E F D7/F# Gm D7/F# Gm -/F C/E C7

A/C# A Dm G7sus G7 C Bb/CA m/CBb/C F C/E F/Eb Bb/D

Bbm/Db C11 C G9/Bb Csus C Am F C/E F Gm7 C7 F

